

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut komunikačních studií a žurnalistiky

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

POZOR: V počítači vyplňujte pouze do šedivých políček!

Typ posudku („kliknutím“ zakřížkujte platnou variantu)

Posudek vedoucí(ho) práce Posudek oponenta/ky

Autor(ka) práce

Příjmení a jméno: Vejda Prokop

Název práce: Typologie českojazyčného spamu

Autor(ka) posudku

Příjmení a jméno: Podzimek Jan

Pracoviště: IKSŽ FSV UK

1. VZTAH SCHVÁLENÝCH TEZÍ A VÝSLEDNÉ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

		Odpovídá schváleným tezím	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné a je vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné, ale není vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení není v práci zdůvodněné a není vhodné	Neodpovídá schváleným tezím
1.1	Cíl práce	☒	☐	☐	☐	☐
1.2	Technika práce	☐	☒	☐	☐	☐
1.3	Struktura práce	☒	☐	☐	☐	☐

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení vztahu tezí a práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

-

2. HODNOCENÍ OBSAHU VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňte písmeno na škále A – B – C – D – E – F (A=nejlepší, F= nevyhovující)

		Hodnocení známkou
2.1	Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu	F
2.2	Schopnost kriticky vyhodnotit prostudovanou literaturu a aplikovat ji	E
2.3	Úroveň zpracování materiálu, resp. zvládnutí techniky empirického výzkumu	F
2.4	Schopnost sestavit a použít soubor metod přiměřený cíli	F
2.5	Původnost práce, přínos práce k rozvoji oboru	E

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení obsahu výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

2.1 Zásadním problémem práce je literatura spojená s metodologií: Autor deklaruje použití řady přístupů (sémiotika, persvaze, ideální typ, kvantitativní analýza), přičemž žádnou z těchto oblastí nemá dostatečně podloženou. U sémiotiky vychází především z knihy Metody výzkumu médií (Trampota & Vojtěchovská), která však při cca 10 stranách věnovaných sémiotice nemůže sloužit jako funkční návod pro sémiotické analýzy; zrovna tato publikace navíc obsahuje řadu vysloveně mylných tvrzení o sémiotice. Dalším zdrojem je Doubravová, což je však obecný úvod do sémiotiky, který neobsahuje návod pro její aplikované využití. Slovník mediální komunikace taktéž není vhodným zdrojem. Slovník od W. Nöthe by mohl pomoci, ale autor jej používá k jinému účelu - k definici magie - a nikoli k sémiotice. Z R. Barthes cituje jen jednu větu o povaze mýtů, které pak stejně nezkoumá. Zásadním problémem je opomenutí knihy Kurs obecné lingvistiky od Saussura, neboť jeho terminologii autor používá (viz níže). K persvazi je použit Austin, ale chtělo by to i další zdroje. U ideálního typu je použito jen heslo ze slovníku (Randsdorf). K posouzení kvality jazyka a grafické stránky a ke kvantitativní analýze chybí jakékoli zdroje.

2.2 Autor některé zdroje interpretuje mylně - např. když vykládá termín ideální typ (dle Randsdorf), uvádí, že "Ideální typ je v jeho pojetí fiktivním představitelem nějaké kategorie, kterou reprezentuje v naprosté naplněnosti jejich charakteristik." (24) – tato věta však neodpovídá tomu, o čem se píše v daném heslu, ani tomu, jak je ideální typ používán při konstrukci kategorií v sociologickém výzkumu - autor tak v praktické části namísto konstrukce ideálních typů prostě popíše typické případy daných kategorií (58-62). Zásadním problémem je pak nepochopení termínů "syntagmatický" a "paradigmatický": Trampota & Vojtěchovská je vykládají mírně

zkresleně, ale nikoli tak, jako autor - ten měl vzhledem k zásadní úloze těchto pojmů použít Saussura. Autor píše: „Syntagmatická rovina lokalizuje daný prostředek v chronologickém sledu komunikace, paradigmatická rovina daný prostředek klasifikuje z hlediska pádnosti, expresivity a síly užívaných prostředků.“ (33) a nabízí pak grafy typu „Vizualizace syntagmatické a paradigmatické roviny emailu #84“ (39). Význam oněch pojmů je však zcela jiný a veškeré jejich používání je zcela pomýlené. Stejně tak autor neporozuměl ani pojmům "denotace" a "konotace" (33, 35), kdy denotativní rovinu částečně zaměňuje za rovinu sémantickou: „V denotativní rovině email ve zvýrazněném nadpise oznamuje, že Monika adresátovi posílá zprávu.“ (35) a konotaci zaměňuje za celkový dojem z textu: „V konotativní rovině se zaměříme více na jazyk a celek než na jednotlivosti. Autor je totiž ve svém textu výmluvný, detailní a konkrétní.“ (41) V pořádku jsou pasáže o výzkumech spamu, i když ty by bylo vhodnější pojmut jako představení hlavních zjištění, trendů a přístupů napříč(!) studii než jako úporný popis jedné studie za druhou (kap. 2 Rešerše existujících typologií a kap. 4. Dosavadní aplikace sémiotické analýzy na spam).

2.3 Autor slibuje provést zároveň sémiotickou analýzu, analýzu persvaze a kvantitativní analýzu. Nedaří se mu bohužel ani jedno; výrazně vhodnější by bylo zvolit jen jednu metodu. Zásadní problémy sémiotické analýzy jsem již popsal. U persvaze autorovi chybí vhodné zdroje (např. pro řečnické záludy, presupoziční, narativní strukturu, diskurzivní předporozumění apod.). Kvantitativní část je mimořádně problematická, protože zkoumá věci, jejichž definice a způsob kódování nebyly představeny: např. nevíme, jak autor došel v analýze k vyčlenění ideologického spamu (55, 64), nevíme, podle čeho posuzuje grafickou či jazykovou kvalitu e-mailů (34). I zde jsou nedostatky v terminologii: jestliže autor uvádí, že „1 = proklik odkazem“, „2 = odpověď“ apod. je tzv. "numerická proměnná" (34), označuje tím jen fakt, že slova nahradil čísly; zásadnější by byl popis typu proměnné, která zde není kardinální (číselná), ani ordinální, ale prostě nominální, z uzavřeného výčtu možností. Relevantní není ani pojem "stringová proměnná", protože to je opět jen nominální proměnná. Dále jsou zde nedostatky v metodologii (zejm. zde chybí komentář o tom, že z obsahů nelze spolehlivě vyvodit intenci autora, což autor práce dělá, i když s různými "pravděpodobně") a zásadně v propojení analýz: Jestliže třetí úroveň autorovy typologie spamu obsahuje čtyři možnosti: finanční/zdravotní/erotický/spotřebitelský (55), přičemž zdrojem je "sémiotická" analýza 10 e-mailů, jejichž výběr z celkového vzorku není popsán, jaká je jistota, že zrovna těch 10 e-mailů pokryje všechny či skoro všechny možnosti?

2.4 Tři metody jsou opravdu moc. Autor je nezvládl nastudovat a propojit (viz výše).

2.5 Práce postrádá úvodní vysvětlení, jaký by měl být účel vytvoření nové kategorizace. Zvolená perspektiva není nijak původní.

3. HODNOCENÍ KONEČNÉ PODOBY VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňte písmeno na škále A – B – C – D – E – F (A=nejlepší, F= nevyhovující)

		Hodnocení známkou
3.1	Logičnost struktury práce, podloženost závěrů	E
3.2	Zvládnutí terminologie oboru	F
3.3	Funkčnost, úroveň, přiměřenost poznámkového aparátu	A
3.4	Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně objevují pasáže přejaté bez udání zdroje, hodnotte písmenem F. Pokud v textu zjistíte přejaté pasáže vydávané autorem neoprávněně za vlastní zjištění, nedoporučte práci k obhajobě a ve „zdůvodnění v případě nedoporučení“ navrhněte, aby s autorem/kou bylo zahájeno disciplinární řízení.)	B
3.5	Jazyková a stylistická úroveň práce (pokud je opakovaně porušována platná kodifikace pravopisné normy, hodnotte písmenem F)	D
3.6	Oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava	B

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení podoby výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

3.1 Ve chvíli, kdy práci chybí skoro jakákoli relevantní literatura pro jakoukoli z analytických rovin, a část zdrojů je interpretována mylně, není překvapivé, že dílčí tvrzení i závěry práce nejsou dostatečně podložené. Samostatným případem nedostatečné podloženosti je snaha vyvozovat z obsahů e-mailů motivace jejich autorů; metodologická poznámka, že z obsahů nelze nikdy spolehlivě vyčíst motivace, by byla na místě.

3.2 Autor má zásadní nedostatky v terminologii metod, které si sám zvolil - prostě používá termíny ve zcela jiných významech (syntagmatický, paradigmatický, denotace, konotace, označující, označované aj.), což patrně pramení z nedostatků v práci s literaturou a projevilo se to při provádění analýz (viz 2.2 a 2.4), mj. i ve formě tvorby pomýlených grafů (39 aj.).

3.3 -

3.4 Zdroje Hendl a Sedláková se objevují jen v seznamu literatury, ale ne v textu práce; jinak bez výhrad.

3.5 Přestože součástí analýzy je i zkoumání kvality jazyka, práce samotná má nevalnou jazykovou úroveň. (1.) "email" je náterová hmota, elektronická pošta je "e-mail"; "E-shop" autor píše správně s pomlčkou, ale všude s velkým "e"; (2.) autor by měl psát česky, s českým slovosledem: „Email se dopouští trademark infringementu“

(30), „v peer-reviewed časopise“ (26) či „Moniky nové fotografie“ (35); (3.) a používat slova správně: (i) ve vědě většinou nemluvíme o "dramaturgii" výběru sub-vzorku (33), (ii) domnívám se že autorem často používané slovo „mitigovat“ znamená „zmírňovat“, např. negativní dopady, nikoli „snižovat“ (srov. 27). Kromě toho tam je řada překlepů a chyb.

3.6 Práce postrádá zarovnání do bloku a ošetření jednoznakovek na konci řádku, ale velmi kladně kvituji přílohy, zejména přehledně popsanou kódovací knihu.

4. SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE/KY (celkové hodnocení výsledné práce, její silné a slabé stránky, původnost tématu a závěrů apod.)

Práce trpí dvěma zásadními nedostatky: (1.) autor si měl uvědomit, že desetistránkové kapitoly v úvodních přehledech do metod výzkumu médií nejsou totéž co učebnice zaměřená na analytické využití jedné konkrétní metody či přístupu. Totéž platí pro publikace, které se celé věnují sémiotice, ale jako epistemologickému oboru, ne jako analytické metodě. Toto by jej vedlo k jiným zdrojům, jež by byly vhodnější a přesnější. V případě používání Saussurovy terminologie je navíc nezbytné použít Saussura - tím spíše, že jde opravdu o několik málo stránek v češtině. Tehdy by autor pochopil skutečnou komplexnost metod, jež zmiňuje, a mohl by je použít do hloubky. (2.) To by následně patřně vedlo k tomu, že by namísto tří metod použil jednu - kteroukoli, protože tři jsou na diplomovou práci prostě moc.

5. OTÁZKY NEBO NÁMĚTY, K NIMŽ SE PŘI OBHAJOBĚ DIPLOMANT(KA) MUSÍ VYJÁDŘIT:

5.1	
5.2	
5.3	
5.4	

6. ANTIPLAGIÁTORSKÁ KONTROLA TEXTU

Seznámil jsem se s výsledky antiplagiátorské kontroly URKUND.

Komentář pro případnou shodu nad 5%:

6.1	-
-----	---

6. NAVRHOVANÉ CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

- A** výborně
B velmi dobře (nadprůměrný výkon, avšak s určitými chybami)
C dobře (celkově dobrý výkon s řadou výrazných chyb)
D uspokojivě (přijatelný výkon, ale se značnými nedostatky)
E dostatečně (výkon splňuje minimální požadavky)
F nedoporučuji k obhajobě

ZDŮVODNĚNÍ V PŘÍPADĚ NEDOPORUČENÍ

Datum: 1. 9. 2023

Podpis:

Hotový posudek vytiskněte, podepište a odevzdejte ve dvou kopiích na sekretariát příslušné katedry. Posudek nahrajte do SISu ve formátu PDF, nebo jej zašlete sekretářce příslušné katedry, která jej do SISu nahraje v zastoupení. Nevkládejte do SISu naskenované posudky s podpisem. V SISu musí být posudek bez podpisu.